

SITOWISE

EU-taksonomia

Yritysvastuullisuuskoulutus 15.11.2023

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

ELINA VOUTILAINEN

VASTUULLISUUS- JA ILMASTOASiantuntija

SITOWISE

Elina Voutilainen

*Vastuullisuus- ja ilmastoasiantuntija
Ympäristövaikutukset ja vastuullisuus*

SITOWISE.COM – THE SMART CITY COMPANY

SITOWISE

Koulutuksen sisältö

1. Johdanto aiheeseen
2. Taksonomian keskeiset velvoitteet
3. Taksonomian hyödyntäminen yritysten vastuullisuustyössä
4. Taksonomian tulevaisuus
5. Kysymyksiä ja keskustelua
6. Yhteenveto

1. Johdanto aiheeseen

EU-taksonomia

Onko EU-taksonomia tuttu?

Mitä haluan oppia EU-taksonomiasta?

Miten EU-taksonomia liittyy toimintaani?

EU-taksonomian tausta ja tarkoitus

Euroopan unionin tavoitteena on olla **hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä**. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi EU on luonut Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (Green Deal), johon osana kuuluu **kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmä** eli EU-taksonomia.

Luokitusjärjestelmän tarkoituksena on ohjata rahoitusta ympäristön kannalta **kestävämpiin investointeihin ja liiketoimiin**, jotka eivät aiheuta merkittävää haittaa ilmastolle ja ympäristölle, ja jotka edistävät **EU:n ilmasto-, ympäristö- ja kiertotaloustavoitteita**.

Kestäville taloudellisille toiminnoille määritetään taksonomian avulla **yhteinen luokitus ja kriteerit**. Samalla pyritään lisäämään yritystoiminnan läpinäkyvyyttä sijoittajille sekä selventämään, mitkä **toiminnot ovat ympäristön kannalta kestäviä**.

Mitä EU-taksonomia on ja mitä ei ole?

EU-taksonomia on:

luokitusjärjestelmä, jonka avulla määritetään, mitkä taloudelliset toiminnot ovat ympäristön kannalta kestäviä.

työkalu, jonka avulla yritykset ja sijoittajat voivat tehdä ympäristön kannalta kestävämpiä sijoituspäätöksiä.

keino lisätä taloudellisten toimijoiden ympäristön kannalta kestävien toimintojen läpinäkyvyyttä.

laaja-alainen ja jatkuvasti kehittyvä luokitusjärjestelmä.

työkalu, jonka avulla toimijat voivat kehittää toimintaansa ympäristön kannalta kestävämpään suuntaan.

EU-taksonomia ei ole:

pakollinen investointeja ohjaava järjestelmä.

yritysten "vihreyden" paremmuutta arvioiva aukoton järjestelmä, nk. hyvät ja huonot yritykset tai toiminnot.

ympäristön kannalta kestävien toimintojen poissulkulista – toiminnot, joita ei ole listattu taksonomiasäätelyssä (ns. ei-taksonomiakelpoiset toiminnot) eivät välttämättä ole ympäristön kannalta haitallisia toimintoja.

kattava, muuttumaton listaus ympäristön kannalta kestäväistä toiminnoista.

2. Taksonomian keskeiset velvoitteet

Taksonomian piiriin kuuluvia toimialoja

- Metsätalous
- Ympäristön suojelemiseen ja ennallistamiseen liittyvä toiminta
- Valmistusteollisuus (mm. akut, sementti, muoviaiaineet)
- Energia (mm. sähköntuotanto uusiutuvilla energiamuodoilla)
- Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito
- Liikenne (mm. kuljetustoiminta, infrastruktuuri)
- Rakennus- ja kiinteistöalan toiminta (mm. uudis- ja korjausrakentaminen)
- Informaatio ja viestintä
- Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta
- Rahoitus- ja vakuutustoiminta
- Koulutus
- Terveys- ja sosiaalipalvelut
- Taiteet, viihde ja virkistys
- Teollisuus (mm. lääkkeet, muovipakkaukset)
- Katastrofiriskien hallinta
- Palvelut (mm. korjaus ja kunnostaminen, varaosat, käytetyt tavarat)
- Majoitustoiminta (mm. hotellit, leirintäalueet)

Taksonomiakelpoisten ja taksonomian mukaisten toimintojen raportointivelvollisuus

Toiminnanharjoittajan tulee vuosittain raportoida, kuinka suuri osuus sen toiminnoista on **taksonomiakelpoista** ja **taksonomian mukaista**

- Osuus liikevaihdosta, pääomasta (CapEx) sekä toimintamenoista (OpEx)

Tällä hetkellä raportointivelvollisuus koskee **rahoitusmarkkinoilla toimivia yrityksiä**, kuten pankkeja, vakuutusyhtiöitä sekä sijoittajia, mutta myös isoja **yli 500 henkilöä työllistäviä pörssilistattuja yrityksiä**.

Pienemmät yritykset voivat jo nyt halutessaan hyödyntää taksonomiaa osana vastuullisuustyötään liiketoimiensa arvioinnissa ja kehittämisessä sekä vihreän rahoituksen hakemisessa. Samoin julkiset toimijat voivat käyttää sitä työkaluna hankintojen ja investointien kestäväyden arvioimisessa.

Taksonomiakelpoinen toiminta = toiminta on sisällytetty taksonomiasäätelyssä listattuihin toimintoihin ja vastaa kyseisen taksonomialuokan toiminnan kuvausta

Taksonomian mukainen toiminta = toiminta on taksonomiakelpoista ja täyttää sille asetetut ympäristöpäätavoitteen kriteerit, DNSH-kriteerit sekä sosiaaliset vähimmäistason suojatoimet

Taksonomian kuusi ympäristöpäätavoitetta

Ilmastonmuutoksen hillintä

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö

Siirtyminen kiertotalouteen

Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien ennallistaminen ja suojelu

Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen

Taksonomian mukainen toiminta

...edistää
merkittävästi
vähintään yhtä
taksonomian
kuudesta
pääavoitteesta

...ei aiheuta
merkittävästi
haittaa muille
ympäristötavoitteille
(*do no significant
harm, DNSH-*
periaate)

...täyttää
sosiaaliset
vähimmäistason
suojatoimet
koskien
ihmisoikeuksia,
työelämän
perusperiaatteita ja
oikeuksia sekä
yritystoimintaa (YK,,
OECD, ILO)

Esimerkki pääkriteeristä

CCM 7.1 Uusien rakennusten rakentaminen

Tekniset arviointikriteerit

Ilmastonmuutoksen hillinnän merkittävä edistäminen

Sellaisten uusien rakennusten rakentaminen, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

1. Primäärienergian kysyntä (Primary Energy Demand, PED) ⁽²⁸⁹⁾, joka määrittää rakennuksen rakentamisesta johtuvan energiatehokkuuden, on vähintään kymmenen prosenttia alhaisempi kuin kynnyisarvo, joka on asetettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU ⁽²⁹⁰⁾ täytäntöönpanemiseksi säädettyjen kansallisten toimenpiteiden lähes nollaenergiarakennuksia koskevissa vaatimuksissa. Energiatehokkuus on sertifioitu energiatehokkuustodistuksella.
2. Valmistumisvaiheessa yli 5 000 m² ⁽²⁹¹⁾ olevien rakennusten ilmatiiviys ja lämmönpitävyys ⁽²⁹²⁾ testataan ja mahdolliset poikkeamat suunnitteluvaiheessa määritetyistä suoritustasoista tai viat rakennuksen vaipassa ilmoitetaan sijoittajille ja asiakkaille. Vaihtoehtoisesti jos rakennusprosessin aikana käytössä on tiukat ja jäljitettävissä olevat laadunvarmistusprosessit, tämä hyväksytään vaihtoehtona lämmönpitävyyden testaukselle.
3. Pinta-alaltaan yli 5 000 m² ⁽²⁹³⁾ olevien rakennusten rakentamisesta aiheutuva ilmakehän lämmitysvaikutus-potentiaali (GWP) ⁽²⁹⁴⁾ on laskettu elinkaaren kunkin vaiheen osalta, ja se ilmoitetaan sijoittajille ja asiakkaille pyynnöstä.

3. Taksonomian hyödyntäminen yritysten vastuullisuustyössä

Taksonomia osana vastuullisuustyötä

Taksonomia voi vaikuttaa raportointivelvollisuuden ulkopuolelle jäävien yritysten ja toimijoiden toimintaan **osana raportointivelvollisten toimitusketjua** tai **vihreän rahoituksen hakemisen** kautta, minkä lisäksi se tulee todennäköisesti vaikuttamaan eri **toimialojen toimintatapoihin**.

Taksonomia on myös mahdollisuus **yritysvastuun kasvattamiseen** ja sen **osoittamiseen**.

Taksonomian luokitusjärjestelmää voidaan hyödyntää mm. seuraavissa tilanteissa:

- Vihreän rahoituksen hakeminen
- Yritys- ja kiinteistökaupat
- Hankkeiden suunnittelu ja investoinnit (esim. peruskorjaushankkeet)
- Oman toimintaportfolion arviointi
- Liiketoiminnan kehittäminen ympäristön kannalta kestävämpään suuntaan
- Yrityksen oma vastuullisuusraportointi

Esimerkki 1

Taksonomian hyödyntäminen investointihankkeissa

Taksonomian mukaisen luokitusjärjestelmän ja kriteeristön hyödyntäminen osana **investointihankkeita**

- + Hankkeiden ympäristö- ja ilmastokestävyyden arviointi ja luokittelu
- + Vihreän hankerahoituksen hakeminen

Kriteerien ottaminen osaksi oman **vastuullisuustoiminnan** arvioinnin kriteeristöä ja toimintaa ohjaavien raamien ja toimintaohjeiden laatiminen niiden pohjalta

- + Toiminnan kehittäminen ympäristön kannalta kestävämpään suuntaan
- + Toiminnan oma vastuullisuusraportointi
- + Vihreän hankerahoituksen hakeminen

Esimerkki 2

Kiinteistökohtainen ilmatoriskien arviointi ja sopeutumissuunnitelma

Kohteelle toteutettu **perusteellinen ilmatoriskien ja haavoittuvuuksien arviointi sekä sopeutumissuunnitelma** EU-taksonomian ilmastonmuutoksen hillinnän kriteerien mukaisesti.

- + Ennakoiva ja vastuullinen liiketoiminta
- + Toiminnan ympäristökestävyyden todentaminen
- + Riskien välttäminen ja kustannusten säästäminen
- + Osa kokonaisvaltaista oman toiminnan taksonomia-arviointia tai esimerkiksi due diligence -arviointia myynti-/ostotilanteissa

4. Taksonomian tulevaisuus

Jatkuvasti kehittyvä luokitusjärjestelmä

Taksonomiaan liittyvää sääntelyä täsmennetään ja täydennetään jatkuvasti:

- sisällytetään uusia toimialoja ja toimintoja,
- päivitetään kriteeristöjä, minkä lisäksi
- raportointivelvollisuuden piiriin kuuluvan soveltamisalan odotetaan laajentuvan.

Pk-yritysten arvioidaan kuuluvan raportointivelvollisuuden piiriin vuodesta 2027 alkaen.

Täten myös muiden kuin raportointivelvollisuuden piiriin kuuluvien toimijoiden on hyvä olla tietoisia taksonomiasta ja sen vaikutuksista.

Esimerkiksi kesällä 2023 julkaistiin neljän uuden ympäristöpäättavoitteen kriteeristöt sekä uusia, taksonomian piiriin kuuluvia toimintoja. Näiden osalta raportointivelvoite alkanee 1.1.2024 alkaen (FY 2023).

5. Kysymyksiä ja keskustelua

6. Yhteenveto

EU-taksonomia...

Ilmastonmuutoksen hillintä

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö

Siirtyminen kiertotalouteen

Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien ennallistaminen ja suojeleminen

Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen

...on kestävä rahoituksen luokitusjärjestelmä, jolla pyritään ohjamaan rahoitusmarkkinoita kohti ympäristön kannalta kestävämpiä investointeja.

...luo yhteisen luokituksen ja kriteerit toiminnolle, joiden voidaan katsoa olevan ympäristön kannalta kestäviä.

...lisää taloudellisten toimijoiden ympäristön kannalta kestävien toimintojen läpinäkyvyyttä.

...asettaa tietyille toimijoille raportointivelvollisuuden koskien toimintojen taksonomiakelpoisuutta ja taksonomian mukaisuutta.

...on jatkuvasti kehittyvä ja laajeneva järjestelmä.

Aineistoa ja säädöksiä

- **Euroopan komissio.** EU Taxonomy Navigator. <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/>
- **Euroopan komissio.** Kestävä sijoittaminen – EU:n ympäristöluokitusjärjestelmä. Delegoidun ympäristöasetuksen aloitesivu. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13237-Kestava-sijoittaminen-EUn-ymparistoluokitusjarjestelma_fi
- **Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852**, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävä sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (nk. taksonomia-asetus). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852&qid=1695119617932>
- **Green Building Council Finland.** EU-taksonomia. <https://figbc.fi/opi-lisaa/eu-taksonomia>
- **Komission delegoitu asetus (EU) 2021/2139**, annettu 4 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 täydentämisestä vahvistamalla tekniset arviointikriteerit, joilla määritetään, millä edellytyksillä taloudellista toimintaa pidetään ilmastomuutoksen hillintää tai ilmastomuutokseen sopeutumista merkittävästi edistävänä ja aiheuttaako kyseinen taloudellinen toiminta merkittävää haittaa millekään muulle ympäristötavoitteelle (nk. delegoitu ilmastoasetus). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2139&qid=1672821143513>
- **Komission delegoitu asetus (EU) 2021/2178**, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 täydentämisestä täsmentämällä niiden tietojen sisältö ja esitystapa, jotka direktiivin 2013/34/EU 19 a tai 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien yritysten on annettava ympäristön kannalta kestävästä taloudellisista toiminnoista, sekä kyseisen tiedonantovelvollisuuden noudattamiseksi käytettävä menetelmä (nk. delegoitu raportointiasetus). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2178&qid=1698845722001>
- **RALA ry.** Opas EU-taksonomiaan. https://www.rala.fi/application/files/6016/8080/4496/Final_2_korjattu_Opas_EU-taksonomiaan_.pdf
- **RATEKO.** EU-taksonomia. <https://rateko.fi/EU-taksonomia/>

Kiitos!

Elina Voutilainen

Vastuullisuus- ja ilmastoasiantuntija

elina.voutilainen@sitowise.com

+358 444279956

SITOWISE.COM – THE SMART CITY COMPANY

SITOWISE